

Svět audia

Luxman L-590AX MarkII: áčko bez chyb

autor: Petr Štefek | 10.2015

Jako jeden z prvních v Evropě jsem měl možnost exkluzivně vyzkoušet zbrusu nový model integrovaného zesilovače Luxman L-590AX Mark II vytvořeného k výročí 90 let existence této japonské firmy. Do prodeje se zesilovač dostane až koncem roku 2015.

Luxman letos oslavil 90 let své existence, což jej řadí k nejstarším firmám v branži. Dřívějším datem narození se mohou pochlubit už pouze firmy JVC, Denon a Yamaha. Zatímco poslední jmenované firmy jsou ve světě známější především kvůli mainstreamovějšímu produktovému portfoliu, tak specializovaný Luxman si svou cestu do Evropských prostor nachází pomocí dražších zařízení. JVC už na kvalitní audio komponenty, které se dnes s oblibou označují high-end, rezignovalo a tato značka reprezentuje spíše levnější elektroniku. Denon a Yamaha se v Evropě prezentují poměrně širokým portfoliem výrobků, ale opět spíše v mainstreamu a své luxusní komponenty nejvyšších řad do Evropy ani nedováží (např. Denon PMA-SXQ). Luxman se ovšem snaží bojovat luxusnější elektronikou, která nikdy nebyla a zřejmě nikdy nebude opravdu masovou záležitostí. Je alternativou amerických a evropských značek cílících na majetnější milovníky kvalitního poslechu.

Jak už bylo řečeno výše, tak Luxman je jednou z nejstarších japonských firem v oblasti výroby a prodeje elektroniky a její vznik se velmi úzce váže k zavedení veřejného rozhlasu v Japonsku, kde Luxman v roce 1928 uvedl na trh svůj první výrobek v podobě setu rádia s reproduktory. V této době Japonsko rozhodně neplatilo za giganta na poli výroby spotřební elektroniky, ta se kupovala především od firem původem z USA nebo Evropy. Luxman se na svém začátku vydal cestou výroby vlastních elektro součástek a v historii se etabloval jako dodavatel pro další známé výrobce. Společnost přežila i přes několik zásadních změn až do dnešní doby, kdy se už firma pyšní zmiňovanými 90 lety své existence. V 70. letech

dvacátého století se značka začala etablovat jako prémiový výrobce audia pro ty, kdo bažili po kvalitním zvuku a luxusním výrobku v jednom balení.

Luxman C-700u - předzesilovač řady 700

Prioritou firmy byly v té době elektronkové zesilovače nejvyšší kvality, což se ostatně Luxmanu dlouhá léta dařilo. Můžeme velmi letmo připomenout například legendárními kombo předzesilovače s koncovým zesilovačem C-1000/M-2000, pod kterým je podepsán známý britský konstruktér lampových zesilovačů, Tim de Paravicini. Luxman se ovšem v minulosti zapsal do myslí milovníků hudby také špičkovými gramofony, na kterých spolupracoval s další japonskou firmou Micro Seiki. Tuto firmu asi není potřeba milovníkům vinylu nějak zvlášť představovat a ostatní se musí spokojit s konstatováním, že se jedná o opravdovou legendu na poli vývoje špičkových gramofonů.

Luxman prodělal také svá horší léta, která lesk jeho značky na nějaký čas zakalila. Jednalo se hlavně o spojení s japonským elektro gigantem Alpine, který se orientoval téměř výhradně na levnější spotřební elektroniku. Společnost chtěla v rámci akvizice využít renomé Luxmanu k prodeji levnějších masových výrobků. Tento strategický krok se ovšem ukázal jako kolosální chyba, která za pár let pohřbila nejen prodeje Luxmanu v nejdražších patrech audio komponentů, ale současně vyšlo také najevo, že v případě levných přístrojů značka nemá

potřebnou sílu, aby mohla konkurovat zaběhnutým mainstreamovým výrobkům značek Yamaha nebo Sony, které byla široká veřejnost zvyklá na pultech obchodů vídat.

Luxman D-05u - zbrusu nový přehrávač s USB a podporou PCM a DSD

V současnosti se Luxmanu nezvykle daří a s čistým srdcem mohou říci, že testování, a vůbec poslech jeho nových audio komponent je čistou radostí. Firma se řadí k malému množství těch výrobců, kteří vědí, jak udělat špičkový komponent bez nutnosti zaklínání se exotickými konstrukcemi a součástkovou základnou obsahující „hvězdné“ technologie. Na domácím trhu je konkurentem Luxmanu především Accuphase, který vyznává velmi podobnou koncepci. Není také divu, protože část konstruktérského týmu se před několika desítkami let z Luxmanu oddělila.

Dnešní recenze se bude zabývat nově přichozím integrovaným zesilovačem k 90. výročí firmy. Ten byl uveden v Japonsku v létě tohoto roku a v Evropě bude dostupný koncem tohoto roku. Jako jedni z prvních jsme měli možnost několikrát slyšet Luxman L-590AX MarkII v rámci jeho evropské premiéry v ČR.

Luxman nezapomíná na vinyl ani v době streamování digitálního audia

Pokud bych přeskočil kapitolu provedení a šel rovnou ke specifikacím zesilovače, tak by se asi nic podstatného nestalo. Design nového modelu L-590AX MarkII je až na několik detailů shodný s jeho předchůdcem L-590AX, což by mohlo svádět k tomu, že zde žádné změny konstruktéři neudělali a jedná se pouze o lehký facelift. Opak je pravdou.

Precizně provedené příhradové šasi je odolné proti vibracím. Luxmanu se povedlo v případě nového modelu výrazně snížit rezonance šasi, které mělo tendenci zvýrazňovat mechanický brum transformátoru. Tento jev nebyl nijak rušivý, ale pokud jste zesilovač ztlumili, tak jste zhruba půl metru od přístroje slyšeli, jak si transformátor potichoune brouká. Tento jev se u nového modelu podařilo zcela eliminovat a zesilovač je po celou dobu i po zahřátí příkladně tichý a transformátor uslyšíte pouze v případě zcela tiché místnosti a s položeným uchem na větracích mřížkách přístroje. V případě třídy A se to dá považovat jednoznačně za úspěch.

Design Luxmanu označují často jako moderní vintage, protože odkaz na doby dávno minulé je v nepokrytě moderním designu opravdu znát. Kombinace precizně vyřezaných (CNC) hliníkových prvků, jako jsou regulátory hlasitosti, korekce a přepínače, v kombinaci s masivním čelním panelem a bočnicemi, je působivá. Vše je opatřeno kvalitním práškovým vypalovaným bílým lakem, který Luxman nazývá provedením Blaster White.

Poznávacím znamením integrovaných zesilovačů Luxman jsou masivní podsvětlené VU metry, které při reprodukci doslova hypnotizují a zároveň poskytují velmi důležitou informaci o tom, jak daleko má zesilovač do limitace. Není bez zajímavosti, že VU metry mají nyní podstatně rychlejší odezvu než u minulého modelu (rozumějte, reagují rychleji na změny v dynamice).

Vrchní část zesilovače je tvořena masivním broušeným plátem s vyřezanými otvory, kde jsou vsazeny tmavě lakované polykarbonátové průduchy chlazení pro koncové stupně. Tento prvek působí luxusnějším dojmem než běžný plech, který je u nejlevnějších modelů L-505uX a L-550AX. Hmotnost celého přístroje narostla o 200 gramů oproti předchozímu modelu a k přenášení tedy máme bez balení 28,4 kg a v kompletním balení 36 kg. Nárůst hmotnosti způsobil především přepracovaný transformátor a dodatečné filtrační kondenzátory.

Dominantou při pohledu do útroeb integrovaného zesilovače je velký ručně vinutý 640VA transformátor napájecího zdroje, který není toroidní, jak bývá většinou zvykem, ale je typu EI, který jsme většinou zvyklí vídávat u lampových zesilovačů. Tento typ transformátoru od určitého mezního výkonu nemá tendenci ke skokovému zkreslení, ale zkreslení u něj narůstá lineárně. Vinutí transformátorů je oproti staršímu modelu silnější avšak výkon 640 VA zůstává stejný.

Napájecí zdroj doplňuje osm elektrolytických kondenzátorů s celkovou kapacitou 80 000 μF (filtrace je nyní oddělená pro L/R kanál - 40,000 μF levý kanál a 40,000 μF pravý kanál). U staršího modelu bylo 40,000 μF dohromady pro oba kanály. Usměrňovač proudu využívá Shottkyho diody, které se vyznačují především menšími úbytky napětí v propustném směru těchto diod. Přepracované napájení je znát a nyní se již nevyplatí stavět do cesty mezi

zesilovač a zásuvku jakoukoli dodatečnou filtraci. Alespoň Isotek Aquarius EVO s kabelem Isotek Syncro se jevil spíše jako kontraproduktivní.

Typickou záležitostí japonských integrovaných zesilovačů jsou dva zrcadlově orientované koncové stupně. Každý koncový stupeň je osazený 3 páry bipolárních tranzistorů, zde tedy není zásadních změn až na drobné optimalizace součástkové základny. Chlubou Luxmanu je léta pilované ODNF (Only Distortion Negative Feedback), které je zde aktuálně v nejnovější verzi 4.0 a podle konstruktérů zajišťuje vysokou rychlost přeběhu signálu, velký frekvenční rozsah a typicky i velmi nízké zkreslení.

Samotný integrovaný zesilovač disponuje podle specifikací výkonem 2×30 W ve třídě A, ale výrobce tvrdí, že reálně je k dispozici ve třídě A vyšší výkon. Luxman L-590AX Mark II nemá ani nejmenší problém rozehrát sloupové reproduktory s průměrnou citlivostí, jako jsou Sonus Faber Olympica III nebo složitější regálové reprosoustavy. Pro uřízení není až tak podstatný výstupní výkon jako dostatečně dimenzovaná výkonová část (zde 3 páry bipolárních tranzistorů a nízká výstupní impedance zesilovače atd.).

Oproti odcházejícímu modelu se značně zvedl damping faktor zesilovače (320 versus 240) a na kontrole membrán i na reprodukci spodního pásma je to znát.

Firemní řešení regulace hlasitosti LECUA (LUXMAN Electric Controlled Ultimate Attenuator - Waiting Matrix) se stará o maximální souběh obou kanálů a o minimální přeslechy mezi nimi. Informace o poloze regulátoru je zaznamenávána a zpracovávána jednoduchým mikroprocesorem, který pak následně ovládá proudové spínače a reguluje hlasitost. Regulace má 88 kroků, což umožňuje opravdu jemné nastavení hlasitosti. Obvodové řešení LECUA zajistí špičkovou regulaci hlasitosti bez nutnosti sáhnout po krokovém regulátoru, který navíc nelze řídit skrze dálkový ovladač. Velkým vylepšením prošel i modul předzesilovače, který využívá některých řešení použitých v předzesilovačích C-900u/C-700u. Právě ten má zřejmě lví podíl na výsledném zvuku.

Zadní strana zesilovače je osazena vstupy a výstupy. K dispozici je kromě hromady linkových (RCA) vstupů i dvojice symetrických vstupů pro zdroje, jako jsou CD/SACD přehrávače nebo streamery. Vítaným bonusem je kvalitní gramofonový předzesilovač, který zvládne obsloužit MM/MC přenosky. Novinkou jsou posuvné přepínače fáze u XLR vstupů, které si můžete přepnout podle zdrojového komponentu, a to, kde má „horký“ pin na vstupu. Zpravidla japonské přístroje mají opačnou fázi na výstupu než evropské nebo americké.

Japonci berou označení integrovaný zesilovač velmi vážně a Luxman osazuje své výtvary opravdu vším, co byste si mohli přát. K dispozici jsou i korekce basů a výšek, které puristé neuvidí rádi, ale některým nahrávkám jednoznačně pomáhají. Příznivci sluchátkového poslechu si také přijdou na své díky kvalitnímu sluchátkovému zesilovači, který bez problému urídí téměř libovolná sluchátka, ale pro skutečný audiofilní poslech přes sluchátka je samozřejmě vhodnější dedikovaný sluchátkový zesilovač.

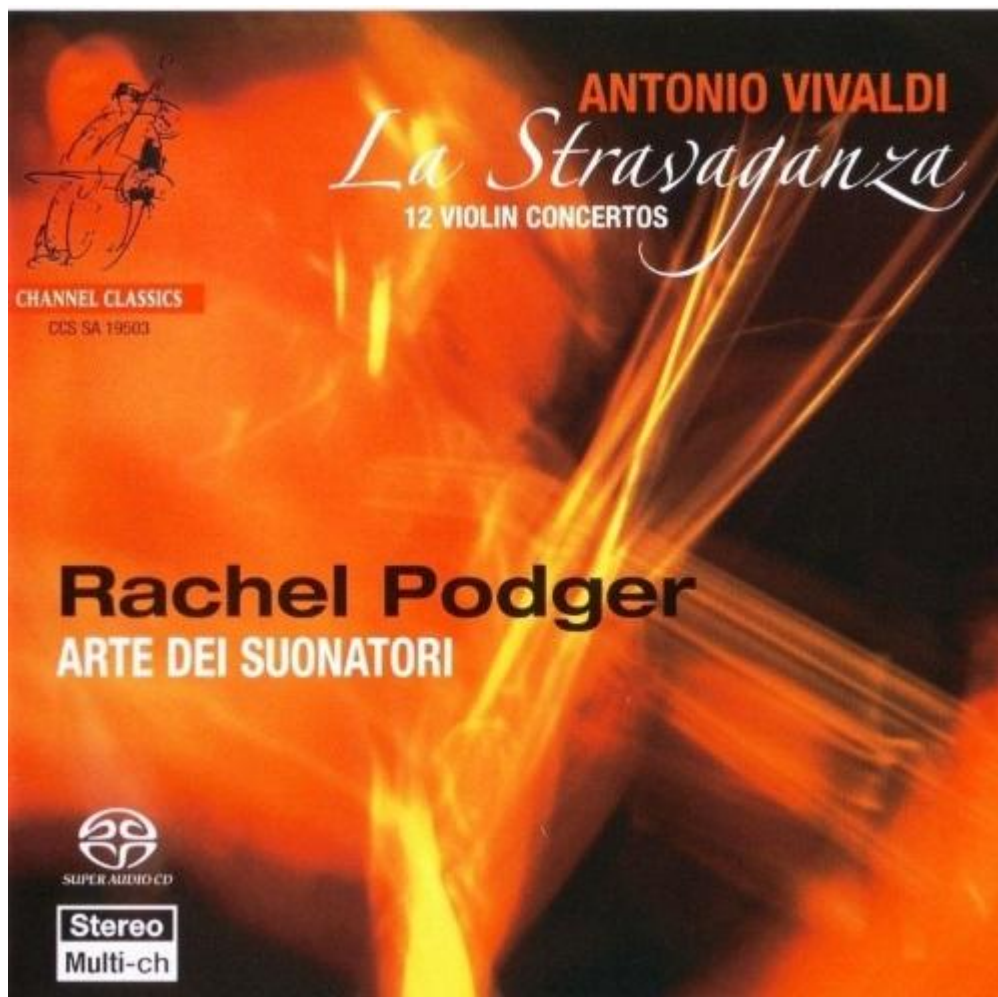
Pro fanoušky filmů a majitele ozvučení domácího kina může být velký přínosem možnost oddělení předzesilovače a koncového zesilovače, který je následně možné využít pro hlavní

pár reprosoustav a řídit je skrze AV receiver bez toho, aniž byste byli nuceni přepojit byť jediný kabel, než si opět pustíte své oblíbené album. Podobně je tomu v případě subwooferu u stereo poslechu, kde je praktické využít kvalitní pre-out Luxmanu.

Luxman L-590AX MarkII jsme měli možnost přímo srovnat s odcházejícím modelem L-590AX, který je v mnoha magazínech řazen právem k současné špičce integrovaných zesilovačů. Nebudu chodit okolo horké kaše a rovnou řeknu, že nový model se firmě náramně povedl. V této kategorii již rozhodují malé, ale přesto podstatné změny, které z L-590AX MarkII dělají nadmíru zajímavý zesilovač. Původní model jsem měl rád a dokázal jsem s ním více než rok žít, ale troufám si tvrdit, že L-590AX MarkII jde dále a v mnohém tento nový model připomíná špičkové vlajkové dělence Luxman 900u.

Na starším modelu L-590AX mi tak trošku vadily jeho basy, které neměly takovou přesnost a kontury jako v případě špičkových zesilovačů ve třídě AB. Na třídu A Luxman sice odváděl více než dobrou práci, ale jako posluchač jsem prostě chtěl mít výhody obou tříd a nejlépe v jednom balení. Zaměřil jsem se proto v prvních chvílích poslechu právě na reprodukci spodního pásma. První, čeho si po přechodu ze staršího modelu všímáte, je větší energie a lepší kontury basů, které nyní mají razanci a rozlišení, kterých starší model nedosahoval. V tomto ohledu se není příliš potřeba zaposlouchávat do testovacích nahrávek, rozdíl je jednoznačný.

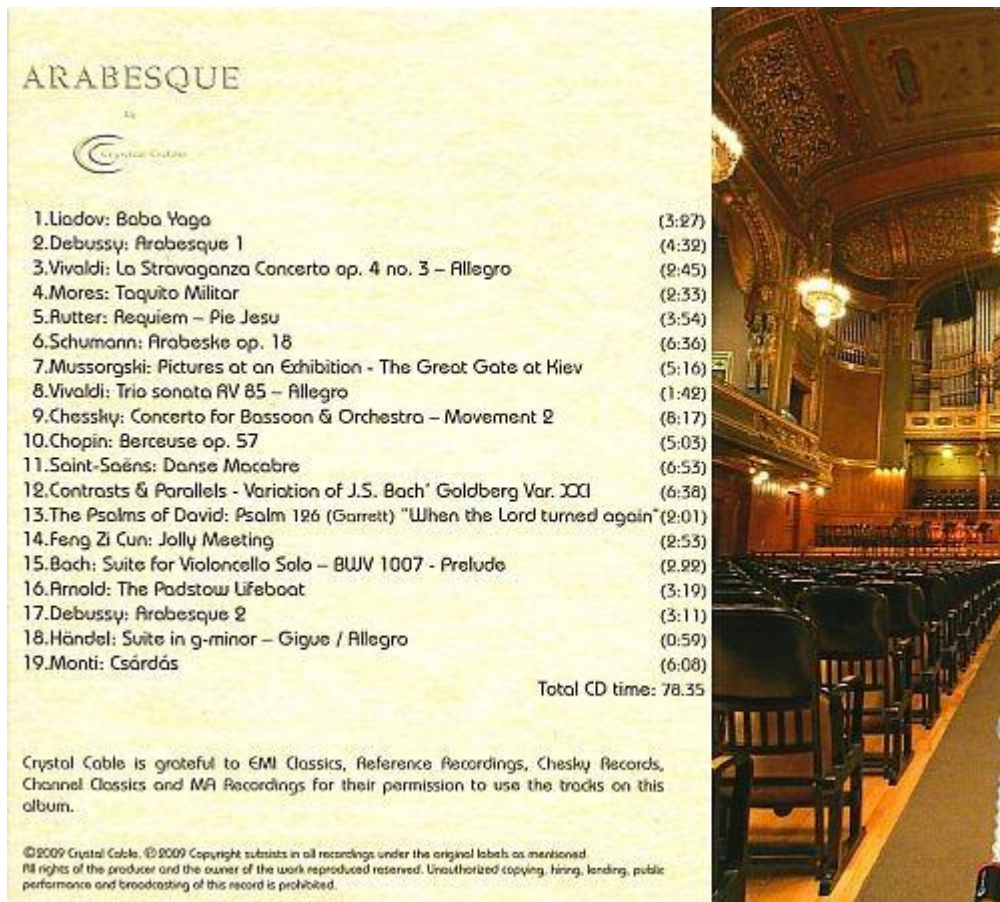
Je lhostejné, zda se jedná o klasiku nebo jazz či rock, všude bude mít na nově přichozím zesilovači podstatně více šťávy, než u staršího modelu. Energičnost zesilovače je velmi opojná a nový L-590AX MarkII hraje o něco více dopředu než L-590AX. Výsledkem je větší bezprostřednost a ta tam je jistá odtažitost předchozího modelu, která je při přímém srovnání znát. Původní L-590AX se zdá být v bezprostředním srovnání rovněž o něco výkonově slabší i přes deklarovaný shodný výkon ve třídě A.

Testovací disk Crystal Cable spolu se zdrojovým komponentem Luxman D-08u odhalil poměrně zásadní změnu, která se odehrála ve středním pásmu. Nový model má nyní to, čím dokázal ohromovat posluchače slabší L-550AX. Střední pásmo hraje nyní větší roli a je krásně prokreslené. Nabífené nahrávky klasiky jako by přes nový model ožily a vydávají ze sebe více barev a plastičnosti. V průběhu poslechu mi hned na mysli vyvstal můj oblíbený Leben CS-660p, který jsem nějakou dobu také vlastnil. Japonský lampový konec útočil na posluchače jemným zabarvením na nižších středech, aniž by se dopouštěl až nemístného romantizování a stejnozvuku, jako je tomu v případě některých lampových konstrukcí.

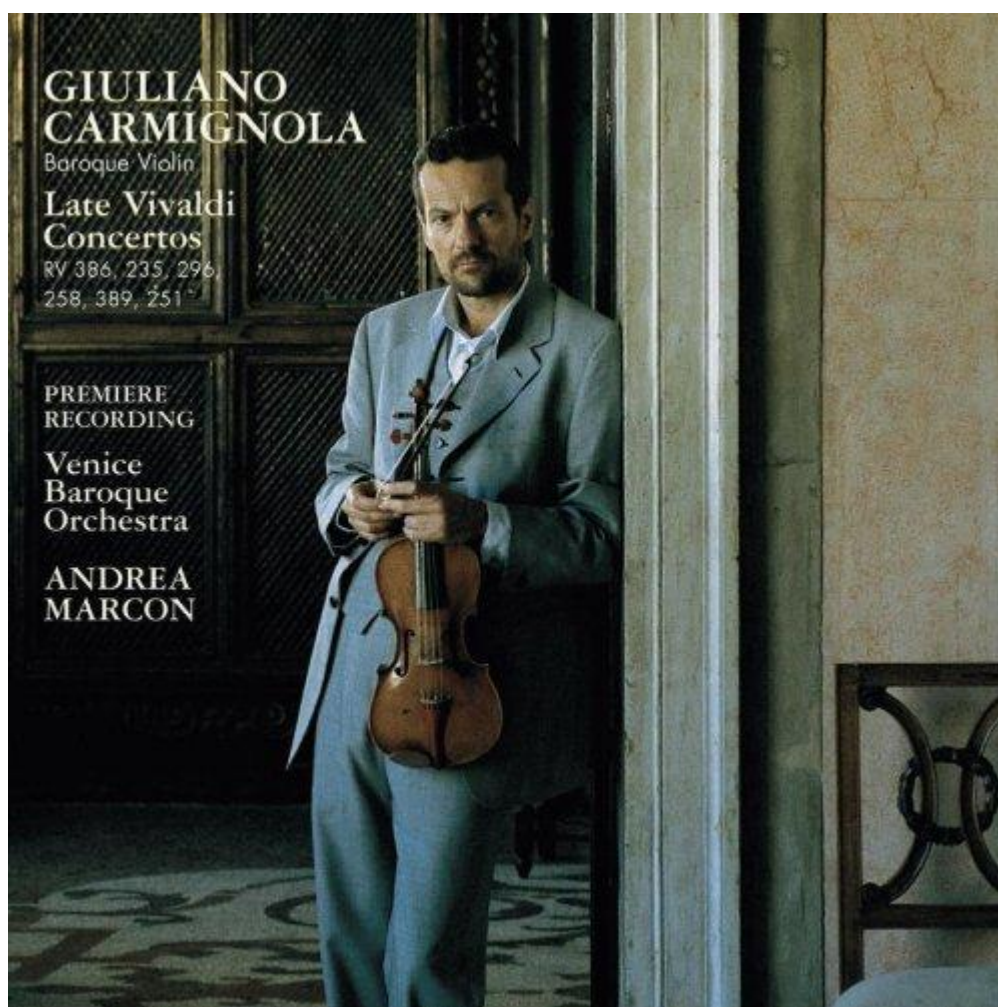
Luxman L-590AX MarkII na to jde jinak a v žádném případě nelze říci, že tento „áčkový“ integrovaný zesilovač barví. Nemá podobnou hřejivost, jakou najdeme například u Accuphase, a je poměrně neutrální. Extrémně neutrální až analytické zesilovače možná

najdou příznivce mezi zvukovými inženýry, ale na poslech je většina z nich až na výjimky k uzoufání nudná. To není případ Luxmanu, který dokázal k detailnímu přednesu původního modelu L-590AX přidat přesněji definovaný prostor, kde hudba dýchá tak nějak volněji, než tomu bylo u staršího modelu. Plastičnost zvukové scény evokuje opět umění dobrých lampových konstrukcí, byť kouzel nejlepších lampových SET nedosahuje.

V dobrých nahrávkách klasické hudby a u větších symfonických nebo pěveckých orchestrů zesilovač snadněji umísťuje jednotlivé sekce na zvukové scéně, a co je možná nejzřetelnější, umí mnohem lépe rozlišovat do hloubky zvukové scény. V případě některých nahrávek je zřetelně slyšet, jak sólista s houslemi pochoduje a mění polohu ve třech osách vzhledem k mikrofonu a za ním se nacházejícím doprovodným tělesem. V případě dobrých nahrávek klasické hudby je umění nového Luxmanu zcela zásadní a nedovedu si představit v současnosti jiný zesilovač, který by mi při poslechu klasiky připravil větší potěšení. V případě staršího modelu jsem mohl polemizovat o tom, zda nepreferovat Ayre AX-5 nebo Accuphase E-560. Zde již ovšem mnoho prostoru k polemikám nezbývá.

Zvuk nové „pětsetdevádesátky markII“ je hutnější zřejmě díky propracovanějšímu prezentnějšímu střednímu pásmu a na „áčko“ ukázkovým basům. Při okamžitém přechodu na starší L-590AX je zvuk jakoby tenčí a je patrná také menší otevřenost nejvyšších frekvencí. Silnou stránkou nového modelu je jeho tonální vyváženost a celková koherentnost zvukového projevu. Pásmo do sebe zapadají bezešvě, což opravdu v této kategorii nebývá zvykem. U minulého modelu jsem měl vzhledem k méně prezentnímu střednímu pásmu pocit, že zesilovač má zdvih na vyšších basech, ale u nového modelu popisované nevnímám.

Rovněž se zdá, že na pozadí je nový model klidnější a dá lépe vyniknout jemným dynamickým kontrastům špičkových nahrávek a také doznívání, které je nyní zřetelnější a lépe definované. Když jsem u staršího modelu psal, že je poměrně nebezpečné pouštět si hudbu, pokud někam spěcháte, tak zde to platí dvojnásob a nový model má více než dost šarmu, aby vás odváděl od povinností k poslechu oblíbených alb. Rovněž mám pocit, že horší nahrávky

umí podat nový model s větší grácií než starší. To ovšem neznamená, že by nebyl nekompromisním arbitrem a neukázal vám neduhy méně povedených záznamů, ale přechází je s nonšalancí španělského granda.

Accuphase E-600 - konkurence ve třídě A

Ať to vezmu z kterékoli strany, tak nový Luxman L-590AX Mark II se podle mých uší nesmírně povedl. Čekal jsem kosmetické změny ve zvuku, a na podobný skok jsem nebyl zcela připraven. Pro přímé srovnání jsem bohužel neměl k dispozici špičkový Accuphase E-600, který jsem měl tu čest slyšet pouze jednou, ale troufám si říci, že v L-590AX MarkII má více než vyrovnaného soupeře. Nic jiného se v dané cenové relaci nemůže podle mého soudu novému Luxmanu rovnat. Srovnání s Accuphase E-600 nám snad donesou kolegové z Audiodromu, kteří mají tento zesilovač naposlouchán.

Díky omezenému času, který jsem mohl s L-590AX Mark II strávit, se samozřejmě nejedná o dlouhodobý test, kde mohou nějaké ty drobné nedostatky vyplavat na povrch, ale v průběhu testování jsem tak nějak marně hledal slabé stránky v oblasti zvukových výkonů. V případě přepínání z jednoho modelu na druhý (rozumějte z L-590AX na L-590AX MarkII) jsem přišel rovněž ke zjištění, že nový model hraje organičtěji a méně mechanicky, až by člověk hledal minimálně v jeho předzesilovacím modulu nějakou tu ukrytou lampu.

Na svém výročním integrovaném zesilovači k oslavě 90 let firmy si dali japonští konstruktéři opravdu záležet. Luxman L-590AX MarkII je i pro velmi náročné posluchače hrozenou rukavicí a důvodem, proč přestat obsesivně myslet nad pořízením drahých dělených zesilovačů. Na to, abyste si výrazným způsobem polepšili v rámci značky, musíte sáhnout až po vlajkové sérii Luxman 900u. Ta je svým charakterem nové „pětsetdevadesátce“ velmi podobná, ale samozřejmě poskytuje všeho podstatně více, nemluvě o samotném výkonu. Mluvíme zde ovšem o zcela jiných penězích.

Změny se v případě modelu L-590AX MarkII odehrály převážně „pod kapotou“ a na vnějším designu najdeme pouze kosmetické změny v podobě černých antivibračních nožek nebo jiného rámečku kolem podsvětlených VU metrů. Pokud starší a nový model postavíte vedle sebe, skoro nemáte šanci rozeznat rozdíly. To samo o sobě samozřejmě není problémem, neboť provedení zůstává stejně exemplární, jako tomu bylo při uvedení staršího modelu před zhruba 5 lety.

Jednou z největších změn je přepracovaný předzesilovač Luxmanu, který čerpá z konstrukcí vyšších řad dělených zesilovačů. K celkovému vynikajícímu výsledku nový předzesilovač jednoznačně prospěl, protože právě předzesilovací část je s železnou pravidelností slabou

stránkou většiny integrovaných zesilovačů. Další na první pohled viditelnou změnou byla podstatně robustněji dimenzovaná napájecí část s filtračními kondenzátory o dvojnásobné kapacitě. Samozřejmostí je pak pro Luxman přítomnost léta pilovaného obvodového řešení bez celkové zpětné vazby ODNF, která je zde v nejnovější verzi 4.0.

Nový model se zvukově posunul celkově o pěkný kousek kupředu, a přestože původní L-590AX stále zůstává špičkovým zesilovačem, který není důvod hned tak měnit, tak „MarkII“ nastavuje v této kategorii nová měřítká. Luxman L-590AX MarkII je tonálně vyváženější, živější, energičtější a lidštěji hrající zesilovač než jeho předchůdce a už to samo by mělo stačit. Nový Luxman si ovšem polepšil také v podání prostoru a celkové koherenci projevu. Ani přes své nesporné kvality ovšem Luxman L-590AX MarkII není určen pro posluchače hardrocku nebo metalu, kde se vyplatí vsadit na poněkud jinou kartu (rozuměj třídu AB). Ve všech ostatních žánrech ovšem Luxman exceluje.

Pokud jsem na odcházejícím modelu nějaké ty mušky našel a jsou zmiňovány nejen v předchozí kapitole, ale také v jeho samostatné recenzi, tak v případě zbrusu nového modelu se mi nedostatky hledají opravdu velmi těžce. Vřele doporučuji přesvědčit se o kvalitách tohoto zesilovače na vlastní uši. Garantuji, že to bude velmi příjemně strávený čas a vy budete v té nejlepší společnosti. Luxman je v nejlepší formě.

Plusy

- + Excelentní zvuk překračující hranice třídy**
- + Tonální vyváženost a koherence projevu**
- + Špičkové provedení a vybavení**
- + Cena vzhledem k vybavení a zvuku**

Minusy

- Menší výkon daný třídou A (pokud už musím nějaké to minus najít)**